

Izhaja vsak četrtek
in velja s poštnino vred
in v Mariboru s pošilja-
njem na dom
z celo leto 3 gid. — kr.
pol leta 1 „ 60 „
četrta leta — „ 80 „
Naročnina se pošilja
opravištvu v škofjsk.
poslopju (Bischofhof).
Določniki tisk. društva
dobivajo list brez po-
sebne naročnine.

SLOVENSKI

GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

Posamesne liste

prodaja knjigar Novak
na velikem trgu
po 5 kr. — Rokopisi
se ne vračajo, nepla-
čani listi se ne spro-
jemajo.

Za oznanila se pla-
čuje od navadne vrsti-
ce, če se natisne en-
krat 8 kr., dvakrat 12
kr., trikrat 16 kr.

Nagla smrt italijanskega kralja Viktorja
Emanuela I.

Sijajna gospoda je novega leta den v Rimu
vhajala v kvirinalsko palačo čestitat italijanskemu
kralju. Ta je bil precej dobre volje do vseh, le
diplomatom ali zastopnikom vnanjih držav je
opomnil, da se za Italijo in za vso Evropo pri-
pravljajo važne reči, pri katerih bo zopet oster
meč odločil. Par dni poznej ga je obiskal fran-
coskih republikancev vodja, zviti Gambetta, z ka-
terim se je pri zaprtih dverih pogovarjal. Toda
brž potem so se mu vnela pljuča in 9. januarja
je umrl — spreviden z sv. zakramenti, 57 let star.

Viktor Emanuel je bil in ostane, čeravno
osebno malo kaj prida, vsekako znamenita oseba
v svetni in cerkveni zgodovini. Z pomočjo ita-
lijanskih prekucubov, freimaurerjev in jihovih zavez-
nikov: Palmerstona, Napoleona III. in Bismarka je
iztiral Avstrijance iz Italije, pregnal burbonske
vladarje iz Modene, Parme in Neapolitanskega
ter naposled celo papeža oropal njegovih dežel in
tako vse italijanske dežele združil v eno, precej
veliko in imenitno kraljestvo. Zoper sv. katoliško
Cerkvo je kot kralj podpisal veliko neizmerno
hudih ukazov in se tako močno pregrešil. Vzel
je papežve dežele, mesto Rim in v njem palačo,
ki so bile od nekdanj lastnina namestnikov Kri-
stusovih; pograbil je po celey Italiji vse cerkveno
premoženje, zatrl vse samostane in katoliške zavode.
Sv. očeta Pija IX. je imel prav kot jetnika zapr-
tega v vatikanskej palači, okoli katere je bilo
polno nastavljenih njegovih beričev, vohunov in
vojakov. Ali vkljub temu je naposled v smrtni
sili dobil odpuščanje od sv. očeta ter je kot ka-
toličan umrl, spravljen z razžaljeno Cerkvijo, sprav-
ljea, kakor upamo, tudi z Bogom! Ta čuden člo-
vek se je narodil l. 1820. kot sin pijemontskega
ali sardinskega kralja Karla Alberta. Ko je ta od
našega slavnega Radeckija pri Novari bil tepen
in pobit 23. marca 1849, se mu je kraljevanje
tako pristudilo, da je krono odložil in jo dal svo-
jemu sinu Viktorju Emanuelu, ki je nesrečno vojsko

brž skončal in mir naredil. L. 1859. se je z fran-
coskim cesarjem Napoleonom III. zvezal zoper
nas ter je po bitkah pri Mortari, Magenti in Sol-
ferinu pograbil Lombardijo z Milanom, potem Toš-
kano z Florencijo, dalje Parmo, Modeno in del
papežve dežele z Bologno. Sedaj je začel zoper
neapolitanskega kralja rovat z pomočjo Garibal-
dija. Uže l. 1861. je kralja pregnal in se polastil
lepega Neapola in rodovitne Sicilije. Vse do sedaj
ugrabljene dežele je združil v italijansko kralje-
stvo, on sam je iz pijemontskega kraljiča postal
prvi italijanski kralj. Toda Italija po njegovih
mislih še ni bila po vsem dognana. Manjkalo še
njej je lepe Venecije in staroslavne Rima. L.
1866. se je zvezal z Pražji in z Bismarkom zoper
Avstrijo. Bil je sicer od nas hudo tepen pri Cu-
stozzi in Višu. Ali ker smo se zoper Prajze ne-
srečno vojskovali, nam je italijanski kralj vendarle
izmeknil Venecijo in novega kraljestva meje po-
tisnil do Tirolskega, Koroskega in Gorice. Rima
pa ni mogel brž dobiti v svojo oblast, ker so pa-
peža branili francoski vojaki in Garibaldija, ki je
z svojimi od Viktor-Emanuela dobro podpiranimi
prostovoljci prilomastil blizu do Rima, pri Mentani
hudo pretepli in izrinili. Ko so pa l. 1870. Fran-
cozi bili od Prajzev strahovito pobiti, cesar Napo-
leon III. vjet in odstavljen, je zviti Viktor-Ema-
nuel to priliko dobro porabil. Njegova vojska je
meni nič tebi nič kar naravnoč mahnila v Rim in
papeža potisnila v vatikansko palačo. Vse drugo
je italijanski kralj pograbil; staroslavni Rim je
postal koncem l. 1872. glavno mesto Italije in pre-
stolnica Viktorja Emanuela.

Ko so njegovi vojaki l. 1870. vdrli proti
Rimu, so na vsa usta kričali: „Roma o morte“
t. j. Rim ali smrt. No, sedaj se mu je oboje do
pike spolnilo. Dobil je Rim in v njem kraljeval
7 let, pa tudi smrt ga je ondi dohitela.

Papež Pij IX. so vse izobčili, kateri so pri-
pomagali pri zasedanju papeževih dežel in Rima,
toda imenovali niso nikogar. Ko je tedaj Viktor-
Emanuel 9. jan. svojemu dvornemu kaplanu, ka-
noniku Anzinotu naznanil, da hoče z sv. zakramenti

spreviden biti, je ta brž poslal k sv. očetu prašat, kaj mu je storiti. Ta se usmili kralja in odpošlje takoj č. g. Centi-ja z polnim pooblastilom gledé sv. odveze. Kralj se temu res izpové, dobi odvezo in prejme iz rok dvornega kaplana z veliko pobožnostjo vpricho svoje kraljevske rodbine in ministrov sv. Rešnje telo. Kmalu potem je zgubil govorico ter je sedé v postelji z roko dajal znamenja in jemal slovo; okoli $\frac{1}{2}$ treh izpije kupico vode, izdihne globoko, nagne glavo in umrje. Ko so sv. oče o tem dobili glas, so z rokama pokrili svoj obraz in molili za tistega, ki jih je najhujše preganjal. Čudno je tudi to, da je Viktorjev zaveznik, Napoleon III, isti den v mesecu, namreč 9. januarja (l. 1873.) umrl. Nedavno so se kraljevi dvorniki pogovarjali, kako bodo papeža pokapali. Sedaj pa žalujejo sami na grobu svojega mrtvega kralja; 86letni Pij IX. pa živijo!

Katoliško-versko življenje.

I. Vera brez dobrih del je mrtva. Katoliški kristijan mora svoje versko prepričanje tudi v djanjih kazati. To se lahko godi na mnogovrstni način. Pravi katoličan prejema marljivo pomočke večnega zveličanja, kojih mu sv. Cerkev neprestano ponuja; on spolnuje povsod in vselej zvesto cerkvene zapovedi, se udeležuje marljivo redne in izredne službe božje, se zanima za pobožne bratovščine, stanovske in molitvenske družbe, se ne sramuje svojo vero tudi očitno spoznavati ter se trdno drži svojih dušnih pastirjev, škofa in papeža. Njegovo srce ljubi Boga in bližnjega ter skrbi, vsak po svojih okoliščinah, za čast božjo, za zveličanje duš, zlasti ga zanima izvedeti in, če mogoče, tudi pomagati zastran razširjevanja sv. vere po svetu. Prvi kristijani mu služijo v spodbudo in zgled. Solunčani so sv. Paulu, ko je bolehal v Korintu, doposlali denarjev, vrli Filipijčani so isto tako podpirali sv. Paula, ko je ta v Rimu, čeravno jetnik, oznanoval Sina božjega in širil njegovo kraljestvo. Toda to kraljestvo še ni dokončano. Neizmerno veliko narodov je še v temi krivoverstva in paganstva. Vsaki den umerje po 80.000 ljudi, čijih duše stopijo pred sodnika božjega, 1400 milijonov ljudi živi na zemlji, krščenih pa je samo 400 milijonov, ostali so še tudi ajdi, h katerim prihaja sedaj komaj 8000 misijonarjev. Res, žetev je neizmerna, delavcev pa jako malo. Zato je lanjski shod avstrijskih katoličanov tedaj pravo zadel, ko nam je priporočal, naj bi se za sv. misijonske zadeve boljše zanimali in več delovali za razširjevanje kraljestva božjega med paganskim in krivoverskim svetom!

Zadnji čas so res evropski katoličani za ovo sveto reč začeli boljše skrbeti, v prvi vrsti na Francoskem, v Belgiji, v Holandiji, na Angleškem in deloma tudi na Nemškem. V omenjenih deželah,

razun poslednje, imajo celó posebna semenišča, v katerih se odgojujejo mladi misijonarji. Pri nas takih zavodov nimamo, pač pa podpiramo misijone po posebnih družbah z molitvijo in denarji. Takih družeb je več. Omenimo zraven družbe sv. Cirila in Metoda, ki moli za združenje razkolniških Slovanov z naslednikom sv. Petra, rimskim papežem, najimenitnejših: 1) Marijino društvo za spreobrnjenje zamorcev v srednji Afriki; 2) Leopoldinina ustanova v podporo misijonarjem v Severni Ameriki; l. 1876. je imela 20.044 fl. dohodkov; 3) družba sv. Severina je l. 1876. za misijonske zadeve potrošila 2795 fl.; 4) centralni komisariat za sveto deželo 22.331 fl.; 5) društvo sv. Bonifacija podpira katoliške zadeve med lutrovci na Nemškem, Danskem, v Švediji in Norveškem; 6) društvo sv. detinstva božjega je l. 1876. imelo 83.707 fl. za otroke, katere paganski stariši na Kitajskem zametujejo, katoliški misijonarji pa pobirajo, krščujejo in izrejajo. To ljubeznjivo društvo bi lahko mnogo več storilo, če bi ne imelo mnogovrstnih sovražnikov. Tudi je njegovo širjenje med šolskimi otroci minister Stremajer ostro prepovedal. Na Francoskem ni tako, in je imelo društvo l. 1876. dohodkov 1.123.556 frankov in vendar še tam zaradi te velike darežljivosti nihče ni ubožal. Najimenitnejše za nas katoliške Slovane v Avstriji je pa 7) društvo čistega spočetja blažene device Marije. To društvo je namenjeno turškim, večidel slovanskim kristijanom in razširjevanju sv. katoliške Cerkve v tamošnjih deželah. L. 1876. je imelo 8463 fl. dohodkov. To društvo bodi posebno sedaj priporočeno, ko je vsled 2letne strašne vojske mnogo cerkva, kapel itd. razdrenih in so tamošnji revni kristijanec od Turkov skoro vsega oropani. Veliko v tej reči storijo usmiljene sestre v Zagrebu in njihov duhovni vodja, kanonik Hepperger, rodome Tirolec, a odkritosrčen in iskren ljubitelj naroda slovanskega. Z njegovo pripomočjo so se usmiljene sestre naselile v Serajevu v Bosni in v Mostaru v Hercegovini ter tako srečno delujejo, da jih vse spoštuje in občuduje. (Dalje prihodnjič.)

Gospodarske stvari.

Načrt mariborske podružnice štirskega bučelorejskega društva.

(Sestavljen v odborovej seji dne 5. januarja 1878.)

Gledé na to, da se je v naših po naravi toliko blagoslovljenih krajih do sedaj le malo ali z redkimi izjemki, celó nič ni za bučelorejo storilo, in da je poskušnja, ktera se je pred nekterimi leti z bučelorejo srečno pričela, po nezgodi časov zopet opešala, vkljub temu se je odbor mariborske podružnice dela lotil, naj bi zamujeno ne samo skorej popravil, ampak pomenljivosti in ugodnej legi mesta vstrežaje mariborsko podruž-